

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”

КУРСОВА РОБОТА З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ: ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ Й ЗАХИСТУ

(для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія)

*Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
як навчальний посібник для студентів,
які навчаються за спеціальністю 035 “Філологія”*

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2022

КУРСОВА РОБОТА З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ : ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ Й ЗАХИСТУ (для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія) [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.А. Лазебна, О.О. Туришева – Електронні текстові дані. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 77 с.

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 5 від 26.05.2022 р.)
за поданням Вченої ради ФЛ (протокол № 9 від 29.04.2022 р.)*

Електронне мережеве навчальне видання (перевидання)

**КУРСОВА РОБОТА З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ :
ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ Й ЗАХИСТУ**

(для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія)

Укладачі:

Лазебна Олена Анатоліївна, доцент, завідувач кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук;
Туришева Оксана Олегівна, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук.

Рецензент:

Котвицька Вікторія Анатоліївна, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук.

Відповідальний редактор:

Дзикович Ольга Володимирівна, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, канд. філол. наук.

У посібнику вміщено загальні вимоги до організації процесу підготовки та написання, структури та змісту, порядку оформлення та підготовки до захисту курсових робіт з практики перекладу для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Посібник розроблено відповідно до чинних нормативних актів МОН України, положень КПІ ім. Ігоря Сікорського, навчальних та робочих навчальних планів факультету лінгвістики із залученням матеріалів попереднього видання.

Видання призначено для використання студентами 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» випускових кафедр факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

© КПІ ім. Ігоря Сікорського

З М І С Т

Передмова	5
1. Курсова робота з практики перекладу: загальні положення	7
2. Мета і завдання курсової роботи.....	8
3. Основні етапи підготовки та виконання курсової роботи.....	10
4. Вибір і формулювання тем курсових робіт.....	12
5. Методологія лінгвістичних досліджень	15
6. Структура та зміст курсової роботи	22
6.1. Титульний аркуш.....	22
6.1.1. Визначення та розташування індексу УДК	22
6.2. Анотація іноземною мовою	26
6.3. Зміст	27
6.4. Перелік умовних скорочень... ..	27
6.5. Вступ.....	28
6.6. Основна частина	29
6.7. Висновки до розділів, загальні висновки.....	29
6.8. Резюме іноземною мовою.....	30
6.9. Список використаних джерел	31
6.10. Додатки.....	31
7. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	32
7.1. Загальні вимоги.....	32
7.2. Нумерація	33
7.3. Правила подання ілюстративного матеріалу.....	34
7.4. Цитування, посилання.....	36
8. Рекомендації щодо підготовки до захисту курсової роботи	36
8.1. Доповідь і презентація	36
8.2. Процедура захисту курсової роботи.....	38

9. Мова і стиль курсової роботи	39
10.Процедура перевірки курсової роботи на ознаки плагіату	42
11.Календарний план виконання курсової роботи	44
12. Критерії оцінювання курсової роботи.....	45
Список використаних джерел	50
ДОДАТКИ.....	52
Додаток 1. Титульний аркуш	53
Додаток 2. Зразок оформлення змісту	54
Додаток 3. Зразок резюме іноземною мовою.....	56
Додаток 4. Зразок оформлення переліку умовних скорочень.....	58
Додаток 5. Зразок оформлення ілюстративного матеріалу.....	59
Додаток 6. Зразок оформлення списку використаних джерел	61
Додаток 7. Зразок оформлення додатків.....	72
Додаток 8. Акт впровадження результатів курсової роботи	73
Додаток 9. Аркуш оцінювання курсової роботи.....	74

П Е Р Е Д М О В А

Навчально-методичний посібник «Курсова робота з практики перекладу : вимоги до виконання й захисту» призначено для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського, що визначає загальні вимоги до етапів підготовки, змісту, структури, оформлення курсових робіт в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

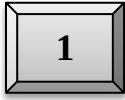
З метою упорядкування, уніфікації та систематизації процесу поетапного виконання та захисту курсової роботи посібник розроблено на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» [6], освітньо-професійних програм: «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька», «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського»[7], «Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» [8], «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» [5], Навчального плану підготовки бакалаврів з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 Філологія, силабусу ОК «Курсова робота з перекладу».

Відповідно до пункту 2 статті 26 Закону України Про вищу освіту «провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі» [3] є одним з основних завдань закладу вищої освіти.

Науково-пізнавальна діяльність студентства є невід'ємною складовою процесу надання якісних освітніх послуг. Проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень є пріоритетним аспектом інноваційної освітньої діяльності, локомотивом та дороговказом для формування змісту і форм навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

У зв'язку зі змінами у навчальних та робочих навчальних планах факультету лінгвістики на 2021–2022 н.р., які торкнулися переліку і обсягу навчальних дисциплін, послідовності їх вивчення, розподілу навчальних годин за видами занять у семестрах, видів семестрового контролю, випускної атестації тощо, виникла необхідність оновлення навчального видання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 “Філологія” факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Навчальний посібник рекомендовано для детального роз'яснення порядку підготовки, процесу написання та захисту курсової роботи. У навчальному виданні представлено рекомендації щодо змісту, структури, оформлення, захисту та критеріїв оцінювання курсової роботи. Викладений матеріал супроводжується Додатками, в яких унаочнено окремі структурні елементи курсової роботи.

КУРСОВА РОБОТА З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського *курсова робота* визначається як окремий освітній компонент, що «... передбачає проведення дослідження з фіксацією його результатів в окремому документі або розробку сукупності документів (...) та є творчим або репродуктивним рішенням конкретного завдання щодо об'єктів діяльності фахівця (...), виконаним здобувачем самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника згідно із завданням, на основі набутих з однієї або декількох навчальних дисциплін знань та умінь» [6, с. 10].

Навчальним планом підготовки бакалаврів за спеціальністю 035 Філологія регламентується написання курсової роботи з практики перекладу у 8 семестрі (обсяг освітнього компонента 1 кредит / 30 годин).

Курсову роботу з практики перекладу призначено для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати спеціалізовані завдання науково-практичної діяльності в галузі філології та перекладознавства.

Курсова робота здобувача вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія передбачає комплексну перевірку рівня сформованості у студентів знань та умінь, які забезпечують нормативний зміст підготовки, та відповідають професійним компетентностям майбутніх фахівців, враховуючи визначені в Освітньо-професійній програмі види діяльності за циклами загальної та професійної підготовки бакалаврів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

Відповідно до освітньо-професійних програм «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька», «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти **метою** виконання курсової роботи є формування у студентів здатностей [4, с. 7-9]:

- 1) спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- 2) бути критичним і самокритичним;
- 3) учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- 4) до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- 5) виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- 6) працювати в команді та автономно;
- 7) використовувати у професійній діяльності базові знання в галузі соціально-гуманітарних наук;
- 8) до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- 9) оперувати професійними знаннями й уміннями з обраної спеціалізації та застосовувати їх у практичних ситуаціях;
- 10) використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- 11) проведення наукових досліджень на належному рівні;
- 12) до усвідомлення й аналізу структури філологічної науки та її теоретичних основ;
- 13) аналізувати основні процеси і тенденції світового наукового пізнання, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, наукові методи і школи;
- 14) до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів для перекладу фахових текстів;

- 15) вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- 16) створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- 17) здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів;
- 18) до соціолінгвістичного, лінгвокультурологічного та порівняльно-типологічного аналізу мовних явищ;
- 19) реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами.

Після успішного засвоєння дисципліни студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання** [4, с. 7-9]:

- ❖ дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства;
- ❖ ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- ❖ організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- ❖ створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- ❖ аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- ❖ зіставляти різні одиниці мови і мовлення з метою визначення ключової інформації в оригінальному тексті;
- ❖ здійснювати лінгвістичний і перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- ❖ збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови і мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і

проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;

- ❖ володіти різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді;
- ❖ мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

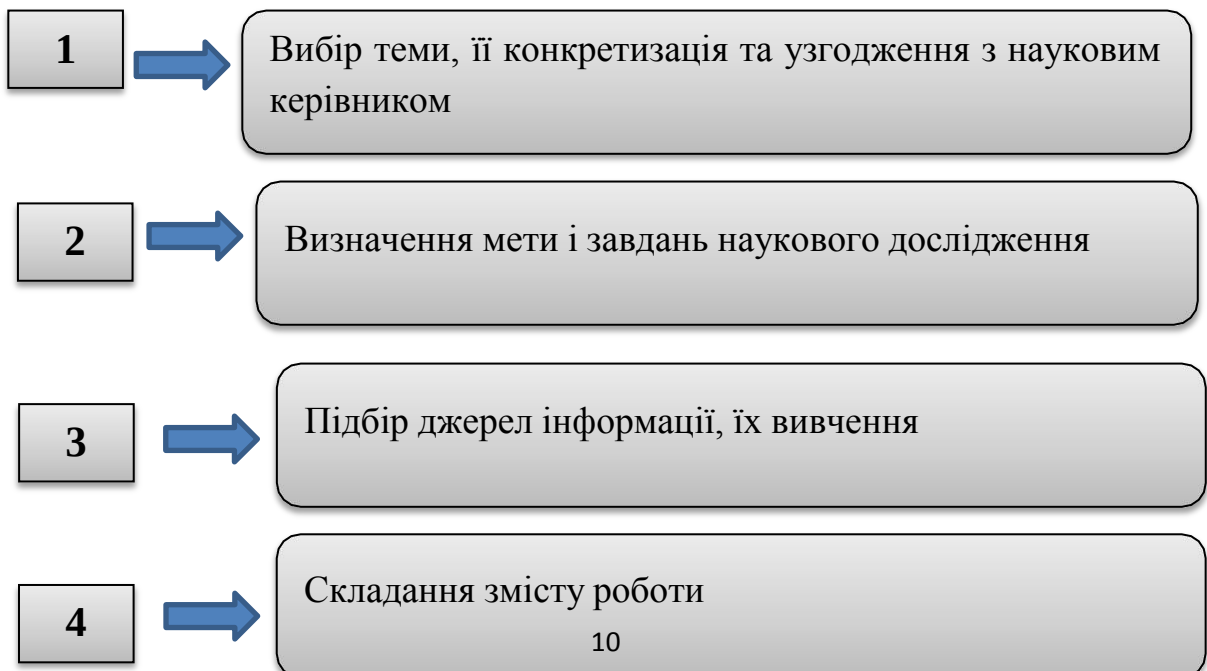

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

Процес підготовки, написання та захисту курсової роботи містить наступні етапи:

- ✓ Підготовчий;
- ✓ Етап роботи над практичною частиною дослідження;
- ✓ Заключний етап.

Наукову роботу слід виконувати, дотримуючись такої послідовності:

Курсову роботу подають на кафедру у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису ТА в електронному варіанті.

ВИБІР І ФОРМУЛЮВАННЯ ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

Організація та планування курсової роботи з практики перекладу відбувається з урахуванням наукових інтересів здобувачів, специфіки їхньої майбутньої діяльності та наявності висококваліфікованих науково-педагогічних працівників випускової кафедри.

Практика показує, що правильно обрана тема – перший крок до успіху. Важливо, щоб тема дослідження була суспільно вагомою, проблемною, відповідала інтересам студента.

Тема курсової роботи з практики перекладу повинна спрямовуватись на вирішення практичної проблеми конкретного фаху.

Студентам надається право обирати тему з числа визначених випусковою кафедрою за умови погодження її з викладачем, що виконуватиме обов'язки наукового керівника курсової роботи. Здобувач може також самостійно запропонувати керівникові бажану тему дослідження відповідно до кола власних наукових інтересів. У такому випадку затвердження теми (тем) вноситься на розгляд кафедри і, якщо запропонована студентом тема відповідає загальній тематиці курсових робіт, ухвалюється на засіданні кафедри в межах єдиного списку разом з іншими темами.

Назва курсової роботи повинна бути лаконічною та однозначною, без скорочень, відповідати суті поставленої в роботі проблеми та вказувати на мету та предмет дослідження. Для більшої конкретизації до теми роботи може бути додано підзаголовок з 4-6 слів (в дужках або після двокрапки) [14, с. 4].

При формулюванні назви курсової роботи слід дотримуватись наукового стилю. Недоречним є починати формулювання тем курсових робіт таким чином: «Дослідження ...», «Аналіз ...», «Про проблему ...», «До питання ...», «Деякі питання...», «Дослідження деяких шляхів...» тощо. Такі формулювання не відбивають достатньою мірою суть проблеми.

Тематика курсових робіт з практики перекладу щорічно коригується випусковими кафедрами з урахуванням набутого досвіду, побажань роботодавців, фахівців, які беруть участь у рецензуванні наукових робіт, і рекомендацій рецензентів. Тема роботи, яка повинна бути актуальною та відповідати практичному досвіду автора, обумовлюється суб'єктивними (зацікавленість автора) та об'єктивними чинниками (актуальність дослідження, новизна, практична, теоретична значущість). При обґрунтуванні (уточненні) і конкретизації теми необхідно враховувати такі критерії: актуальність теми дослідження; ефективність розроблення, її новизна і перспективність; наявність теоретичної бази; відповідність теми спрямованості наукової роботи структурного підрозділу; реальність розроблення в умовах конкретного дослідження.

Керівниками курсових робіт призначаються завідувачі, професори, доценти та (як виняток) старші викладачі випускових кафедр.

Відповідальність за актуальність та відповідність тематики курсової роботи профілю та напрямку (спеціальності) та спеціалізації підготовки фахівця, а також за керівництво її виконання несе завідувач кафедри, керівник курсової роботи та випускова кафедра.

Відповідальність за всі викладені в роботі відомості, прийняті рішення та вірогідність наукових даних несе безпосередньо здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – автор роботи.

Здобувач зобов'язаний:

- періодично інформувати наукового керівника про хід підготовки роботи;

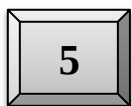
- консультуватися з науковим керівником щодо питань, які він не може самотійно вирішити;
- дотримуватись графіка подання наукової роботи, звітувати в зазначені терміни перед керівником про хід роботи;
- опрацювати літературні джерела і скласти план роботи;
- зібрати й опрацювати фактичний матеріал дослідження;
- самотійно проводити наукове дослідження;
- нести відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення;
- своєчасно подавати курсову роботу науковому керівнику для попереднього розгляду, отримати відгук керівника;
- дотримуватись Кодексу честі КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Науковий керівник повинен:

- надавати наукову і методологічну допомогу здобувачу у виборі теми, розробці змісту роботи, методології та методів дослідження;
- аналізувати та (за необхідності) коригувати зміст роботи, висновки і результати дослідження;
- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- контролювати відповідність здійснених досліджень затвердженому змісту роботи;
- контролювати дотримання календарного плану, якість та самотійність виконання роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- давати рекомендації стосовно доцільності прийняття того чи іншого рішення;
- підготувати відгук на курсову роботу.

Слід мати на увазі, що науковий керівник не є ані співавтором, ані виконавцем, ані редактором курсової роботи студента, автор не повинен розраховувати на те, що керівник виправить наявні у роботі теоретичні та методологічні помилки, перепише чи допише частини роботи.

По завершенню роботи над курсовою роботою з практики перекладу науковий керівник зобов'язаний підготувати відгук на роботу здобувача вищої освіти, в якому необхідно відобразити: актуальність теми курсової роботи студента; обсяг виконаної роботи; позитивні й негативні сторони роботи; виявлену здобувачем вищої освіти ініціативу й самостійність; його вміння користуватися лінгвістичною, науково-технічною довідковою літературою і нормативними документами; вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретного завдання; вміння використовувати сучасне програмне забезпечення; практичну значущість отриманих результатів; передбачувану галузь впровадження, оцінюючи наукову роботу в цілому.

МЕТОДОЛОГІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Надзвичайно важливим аспектом роботи над курсовою роботою є правильний вибір методів дослідження.

Термін лінгвістичний метод уживають у різних значеннях. О. О. Селіванова інтерпретує його, по-перше, як «спосіб організації пізнавальної й дослідницької діяльності з метою вивчення явищ і закономірностей мови як об'єкта лінгвістики», по-друге, як «систему процедур аналізу мовних явищ та/або перевірки отриманих результатів». Перше з цих значень є широким, друге – вузьким [9, с. 339].

Методика лінгвістичного аналізу об'єднує правила використання методів і прийомів, що входять до їхнього складу. Мовознавці вважають, що з методикою аналізу органічно пов'язані поняття аспекту, концепції та методології, які, за подібності певних ознак, не мають тотожних значень із жодним [13, с. 221]. Зокрема, аспект дослідження визначає “точку зору”, “ракурс розгляду” певного об'єкта дійсності, скажімо, розгляд окремого лінгвістичного явища можна здійснювати в синхронії або в діахронії.

Концепція (з лат. conceptio – розуміння, система) – це “визначений спосіб розуміння, трактування яких-небудь явищ, керівна ідея для їх висвітлення, провідний задум, конструктивний принцип різних видів діяльності”. А отже, концепція “передбачає можливу процедуру реалізації (практичної перевірки) своїх власних принципових положень” [13, с. 221].

Методологія (із грец. *méthodos* – шлях дослідження, теорія, вчення + *logos* – слово) – це “вчення про прийоми і засоби наукового пізнання, це сукупність методів, які застосовуються” в певній галузі науки. Найбільш узагальненим із названих цілком справедливо вважають поняття методології, яке нерідко становить основу різних концепцій. Метод як важлива складова входить у структуру і методології, і концепції, хоча “розробка його провідних принципів і прийомів, послідовність їх використання диктуються передусім концептуальними засадами” [13, с. 221-222].

Науковий метод узагалі та лінгвістичний метод зокрема – це «певний підхід до досліджуваного явища, певний комплекс тверджень, наукових і суто технічних прийомів, застосування яких дає можливість вивчити певне явище», тому «метод завжди є системою»; специфіка методу визначається об’єктом дослідження та його метою [11, с. 259].

Зважаючи на широке й вузьке тлумачення методу, використані в мовознавстві методи диференціюються на *загальні*, до яких належать спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, таксономія, порівняння, формалізація, ідеалізація, експеримент, фальсифікація й моделювання; та *лінгвістичні*, що є спеціальними методами й мають власну специфіку, на відміну від методів інших наук. Процес упорядкування лінгвістичних методів пройшов два етапи: перший був становленням власне лінгвістичних методів, другий – використанням методів інших наук щодо аналізу мови та її продуктів, зважаючи на домінування принципу експансіонізму в мовознавчих дослідженнях і прагнення до всеєдності наукових знань [10].

До таких методів відносять: описовий, порівняльно-історичний метод (компаративний, лінгвогенетичний), метод лінгвістичної географії (ареальний), зіставний метод (контрастивний, типологічний), контекстуально-інтерпретаційний метод, компонентний аналіз, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз тощо.

Найдавнішим і найпоширенішим основним мовознавчим методом є описовий. Описовий метод – планомірна інвентаризація одиниць мови і пояснення особливостей її будови та функціонування на певному етапі розвитку мови, тобто в синхронії. Цей метод часто використовується паралельно з іншими методами дослідження – такими, як спостереження, узагальнення, інтерпретація та класифікація, які іноді розглядаються як складові описового методу.

Опис – емпіричний метод, пізнавальна операція, сутність якої полягає у фіксуванні результатів досвіду (спостереженні, експерименту тощо) за допомогою певних знакових систем, прийнятих в науці: як вербальних (текстів, дискурсів), так і невербальних (схеми, графіки, рисунки, таблиці, діаграми тощо). Опис буває двох видів: безпосередній, коли дослідник безпосередньо сприймає та вказує ознаки об'єкта; опосередкований, коли дослідник виокремлює ознаки об'єкта, які вже сприймалися та описувалися іншими вченими. Існує більш широке розуміння як не тільки експериментального методу, але й як методу опису, викладення теоретичних знань: дескриптивний (від лат. *descriptio* «опис») або описовий спосіб викладення.

Етапи дослідження в описовому методі:

- виокремлення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо);
- членування виокремлених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки);
- класифікація й інтерпретація виокремлених одиниць.

Соціологічні прийоми застосовують при нормативно-стилістичному й історичному вивченні мови, при дослідженні словникового складу тощо.

Логіко-психологічні прийоми застосовують при дослідженні зв'язку змісту мовних одиниць і категорій з одиницями мислення (співвіднесеність слова і поняття, речення і судження).

Артикуляційно-акустичні прийоми мають місце при вивченні звуків у спектрі фізіологічному (артикуляція – місце і спосіб творення звуків) і фізичному (участь голосу і шуму, тембр, тон тощо).

Прийоми міжрівневої інтерпретації полягають у тому, що одиниці одного рівня використовують як засіб лінгвістичного аналізу одиниць іншого рівня.

Прийоми внутрішньої інтерпретації – це різні способи вивчення мовних явищ на основі їх системних парадигматичних і синтагматичних зв'язків, тобто, як висловлювався Ф. де Соссюр «вивчення мови в самій собі і для себе самої».

Парадигматична модель охоплює опозиційний прийом (на основі зіставлення і протиставлення мовних одиниць встановлюються їх диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності одиниці об'єднуються в різні парадигматичні групи).

Контекстологічний аналіз (контекстуально-інтерпретаційний метод) пов'язаний із теорією контекстної семантики (Г. Колшанський) і висвітлений у працях Н. Амосової. Розгляд контексту як позамовного середовища, у якому функціонують мовні одиниці усіх рівнів – слова, речення, тексти, виник раніше, ніж концепція лінгвістичного і стилістичного контекстів, які нині складають основу сучасного контекстуального аналізу. Цей метод пов'язаний з компонентним аналізом і має багато спільного з валентним і дистрибутивним аналізом. Він менш формалізований, проте більш вимогливий до опису деталей текстового матеріалу.

Контекстологічний аналіз ґрунтується на ретельному, хоча і не строго формальному аналізі тексту. Вказівний мінімум – центральний елемент теорії контексту. Існують такі види вказівного мунімуму:

- ✓ Лексичний;
- ✓ Синтаксичний;
- ✓ Лексико-синтаксичний;
- ✓ Одночленний;
- ✓ Багаточленний.

Аналіз складових, які творять «вказівний мінімум», дає змогу виокремити «контекстуальний набір», який є допустимим в межах одного значення семантично реалізованого слова. В межах цієї теорії розрізняють змінний і постійний контексти. Синтаксичний контекст – такий контекст, де вказівним мінімумом є сама синтаксична конструкція, елементом якої є семантично реалізоване слово, незалежно від лексичних значень слів, що входять до цієї конструкції. Виділяють ще так званий морфологічний контекст. Наприклад, різні форми множини іменників, які актуалізують різні значення слова. Водночас сучасні дослідження свідчать, що контекстологічний аналіз слід проводити із врахуванням фонових знань комунікантів, мовленнєвої ситуації і рольової структури спілкування.

Компонентний аналіз ґрунтується на парадигматичних зв'язках у системах. У компонентному аналізі слово розкладається на складові. Ці складові називають семантичними компонентами або семами. Семи – це елементарна складова значення слова, яка відображає ознаки означуваного мовою. Семи є диференційною семантичною ознакою, значеннєвий компонент якої виявляється в разі зіставлення значень різних слів. Наприклад, прикметники *добрий* – *недобрий* розрізняють за семою заперечення.

Залежно від функцій розрізняють такі типи сем: класеми (категоріальні), архісеми, диференційні, інтегральні, потенційні, градуальні. Класеми – найзагальніша сема, значення якої відповідає значенню частин

мови (предметність, ознака, дія). Архісема – спільна для лексико-семантичного поля чи тематичної групи сема (час, погода, почуття тощо). Інтегральна сема – сема спільна для двох чи більше значень (їхати, ходити, бігти мають інтегральну сему «місце переміщення - земля», інтегральною завжди є архісема). Потенційна сема не характеризує предмет чи поняття загалом, а може виявлятися в певних ситуаціях. Градуальна сема не представляє якоїсь нової ознаки, а інтенсивність прояву цієї ознаки. Прикметники теплий, гарячий різняться градуальною семою «тепло», яка у цих прикметниках має різну інтенсивність. Для компонентного аналізу важливо не лише визначити семи, а й їхню структурну організацію, тобто роль кожної семи у компонентній (семній) структурі значення. Структурна організація компонентів визначається на основі синтаксичних властивостей слова (сполучуваності), а роль сем у компонентній структурі значення – частотністю слів, які сполучаються з аналізованим словом і є експлікантами певних сем. Тому компонентний аналіз часто поєднують із дистрибутивно-статистичним.

Результати компонентного аналізу можна подати у вигляді таблиці. По вертикалі розташовують аналізовані слова, а по горизонталі – семантичні ознаки. Найуніверсальнішим способом компонентного аналізу є аналіз на основі словникових дефініцій. Він ґрунтується на поширеному в логіці визначенні понять – виділення найближчого роду чи класу, до якого належить предмет і визначення видових відмінностей. Визначення понять слід формулювати на основі тлумачних та термінологічних словників. Методи сучасних соціолінгвістичних досліджень базуються на органічному поєднанні власне соціолінгвістичних дослідницьких процедур з процедурами, які використовуються в інших галузях лінгвістики, а також в соціології, етнографії й соціальній психології, та поділяються на дві основні групи:

- 1) методи збору соціолінгвістичних даних / методи польового дослідження (методика збирання інформації);

2) методи соціолінгвістичного аналізу (обробка інформації).

При виборі матеріалу для дослідження повинні бути дотримані певні вимоги: твори, що аналізуються, повинні репрезентувати певний період часу. Вибірка повинна бути представленою досить великою кількістю авторів. Бажано, щоб це були відомі, загальновизнані майстри художнього слова. Бажаною є різноманітність тематики творів, але при наявності їх жанрової однорідності. Обсяг вибірки повинен бути достатньо великим для того, щоб вважати одержані результати достовірними.

Вимоги щодо однорідності вибірки, яка «забезпечується правильним підбором текстів» повинні бути дотримані. Прийнято вважати, що для дослідження прози достатньо однорідною буде сукупність текстів, написаних за період, який не перевищує 50 років. Вираховуйте під час дослідження хронологічний зріз аналізованого емпіричного матеріалу. Всі художні твори можуть бути різнотематичними (романи, новели, повісті, кримінальні, автобіографічні, філософські романи, п'єси тощо), проте одножанровими.

Говорячи про об'єм вибірки, слід розрізняти два поняття – «одиниця аналізу» та «одиниця вибірки». Одиниця аналізу – це та лінгвістична одиниця, яка піддається аналізу. Одиниці вибірки – це фрагменти текстів, об'єднаних якимись ознаками.

Слід пам'ятати, що застосування певного методу в конкретному дослідженні, як відомо, залежить передусім від його мети та вибір того чи іншого методу дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

Варто зауважити, що методика дослідження повинна ґрунтуватися на таких наукових положеннях, які визначають напрям дослідження та шляхи його реалізації, а також відповідати об'єкту наукового пошуку, що дає можливість вирізнити ті його сторони й якості, вивчення яких є метою дослідження.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота з практики перекладу повинна мати такі основні (обов'язкові) структурні елементи:

- Титульний аркуш;
- Анотація іноземною мовою;
- Зміст;
- Перелік умовних скорочень (за необхідності);
- Вступ;
- 2-3 розділи (з висновками до кожного з них);
- Загальні висновки (державною мовою);
- Zusammenfassung / Summary / Résumé (іноземною мовою);
- Список використаних джерел;
- Додатки (за необхідності).

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

6.1. ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

Титульний аркуш містить власноручний підпис виконавця курсової роботи, що засвідчує самостійне виконання досліджень автором та відсутність запозичень без оформлених належним чином посилань.

Зразок оформлення титульного аркуша наведено в кінці методичних рекомендацій (див. Додаток 1).

6.1.1. ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗТАШУВАННЯ ІНДЕКСУ УДК

Індекс УДК (універсальний десятичний класифікатор), основне завдання якого полягає в максимально точному відображенні змісту

наукового видання та забезпеченні в подальшому його швидкого та легкого пошуку не лише в Україні, а й у світі (але лише за умови, що індекс визначено правильно), містить у закодованому вигляді відомості про приналежність наукової роботи до конкретної галузі наук. УДК використовують понад 130 країн світу, тому індекс забезпечує ідентифікацію видань України в міжнародних бібліографічних базах даних.

Саме тому таке велике значення має правильність його визначення. Використання Україною Універсальної десяткової класифікації забезпечує сумісність бібліографічних баз даних нашої країни з базами інших країн і її входу таким чином у міжнародну спільноту.

Індекс УДК визначає автор або **самостійно**, з повною відповідальністю, або скориставшись послугами бібліотеки КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Індексування документів за УДК здійснюється в межах спеціально розроблених принципів, положень і правил — на основі методики індексування.

Консорціум УДК (УДКК, власник міжнародної системи УДК, Нідерланди) розробив скорочені таблиці УДК англійською мовою (UDC Summary). За участі волонтерів, редакторів УДК і ліцензіатів УДК з різних держав, що займаються випуском УДК національними мовами, триває розроблення багатомовної версії скорочених таблиць (Multilingual UDC Summary). Книжкова палата України також взяла участь у розробленні скороченого варіанта УДК українською мовою.

Скорочені таблиці УДК налічують понад 2000 рубрик. Вони містять основні класи (розділи, підрозділи), загальні та спеціальні визначники. У скорочених таблицях індекси подано з їхнім повним описом, як і у звичайному варіанті УДК (з прикладами комбінування, примітками, методичними вказівками, посиланнями). Скорочені таблиці можна використовувати для організації та пошуку інформації, здійснення наукових

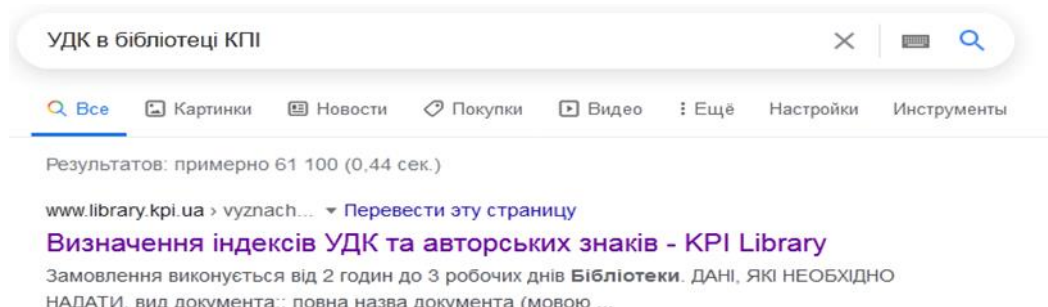
досліджень, а також як демонстраційний матеріал для вивчення системи УДК тощо.

Визначити індекс УДК можна, скориставшись скороченими таблицями УДК українською мовою, які можна знайти на веб-сайті УДКК: <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y>

Завантаження і використання користувачами скорочених таблиць онлайн здійснюється **безоплатно** (згідно з *Creative Commons Attribution Share Alike 3.0 License*: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>) у форматах TXT, MARC, XML, XML RDF.

Визначення та розташування індексу УДК, користуючись послугами бібліотеки КПІ ім. Ігоря Сікорського:

1. в Google зробити запит, написавши УДК в бібліотеці КПІ;

2.

ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСІВ УДК ТА АВТОРСЬКИХ ЗНАКІВ

Замовити визначення індексу за Універсальною десятиковою класифікацією (УДК) та авторського знаку на статтю, бакалаврську, магістерську роботи, автореферат дисертації, дисертацію можуть тільки студенти та працівники КПІ ім. Ігоря Сікорського.

- послуга надається в порядку загальної черги, залежно від кількості замовлень;
- послуга безоплатна.

ЯК СКОРИСТАТИСЯ

- заповніть [електронну форму](#), або надішліть листа на пошту kosmina@library.kpi.ua, або зверніться до працівника Центру інформаційної підтримки освіти та досліджень (4 поверх, зал 4.4);
- індекс за УДК та авторський знак отримаєте на свою пошту або персонально в Центрі інформаційної підтримки освіти та досліджень. Замовлення виконується від 2 годин до 3 робочих днів Бібліотеки.

КОНТАКТИ

> **Олена Косміна**
+38 (044) 204-96-72
o.kosmina@library.kpi.ua

3. Заповнити електронну форму

Замовлення коду УДК на документ

Бібліотека КПІ пропонує послугу визначення кодів за Універсальною десятиковою класифікацією (УДК) на статті, бакалаврські, магістерські роботи, автореферати дисертацій тощо.

УДК визначається за україномовними виданнями таблиць УДК.

Запорукою правильного індексування документів за УДК є достовірна, вичерпна інформація про документ.

Послуга надається в порядку загальної черги, залежно від кількості замовлень.

Послуга надається безкоштовно лише студентам та працівникам КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Термін виконання замовлення – від 2 годин, але не більше 3 робочих днів.

*** Обов'язательно**

Адрес электронной почты *

Ваш адрес эл. почты

Контактний телефон *

Мой ответ

ПІБ *

Мой ответ

Ви *

☐ Студент КПІ ім. Ігоря Сікорського

☐ Аспірант КПІ ім. Ігоря Сікорського

☐ Працівник КПІ ім. Ігоря Сікорського

☐ Другое:

Назва структурного підрозділу *

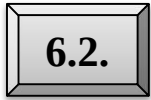
Мой ответ

Повна назва документа (мовою оригіналу та українською мовою, якщо документ іншомовний) *

Мой ответ

4. Надіслати електронну форму або написати листа на пошту kostina@library.kpi.ua, або звернутися до працівника Центру інформаційної підтримки освіти

У курсовій роботі індекс УДК розташовують на титульному аркуші у лівому верхньому куті, під рядком «На правах рукопису» (див. Додаток 1).

6.2. АНОТАЦІЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Для ознайомлення зі змістом та результатами курсової роботи подається узагальнений короткий виклад її основного змісту – анотація – відповідно до встановленого зразка.

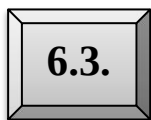
Анотація пишеться англійською мовою або іншими офіційними мовами Європейського Союзу (німецькою / французькою мовами), в якій мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та наявності практичного значення, в ній не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої немає в роботі.

Виклад матеріалу в анотації повинен бути стислим і точним. Слід використовувати синтаксичні конструкції, які притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати псевдонаукові терміни та символи. Обсяг анотації становить максимально 0,1 авторських аркуша (до 2 сторінок друкованого тексту).

Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Ключовим словом називається слово або стійке словосполучення із тексту курсової роботи, яке з точки зору інформаційного пошуку несе смислове навантаження. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у курсовій роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому.

Далі подано перелік базових структурних елементів анотації іноземною мовою:

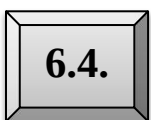
- прізвище та ініціали здобувача;
- назва курсової роботи;
- найменування вищого навчального закладу, у якому здійснювалася підготовка, місто, рік;
- актуальність роботи;
- мета, завдання, предмет, об'єкт дослідження;
- матеріал дослідження;
- новизна дослідження та його практична значущість;
- основні результати проведеного дослідження.

ЗМІСТ

Зміст подається на початку курсової роботи **після** анотації. Нумерація сторінок починається з титульної сторінки, але на титульній сторінці номер не ставиться. Зміст повинен містити назви усіх структурних елементів (розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок.

Зразок оформлення змісту наведено в кінці методичних рекомендацій (див. Додаток 2).

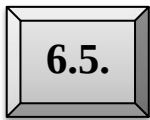
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

У випадку частого використання (понад три рази) в курсовій роботі позначень (термінів, визначень, понять, скорочень) **після** змісту в алфавітному порядку подається перелік використаних умовних скорочень із

роз'ясненням кожного з них.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається у вигляді окремого списку. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення подаються в переліку в алфавітному порядку. Скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться. Не слід наводити також загальноприйняті скорочення (г, м, см, кг тощо).

Зразок оформлення переліку умовних скорочень наведено в Додатку 4.

ВСТУП

У вступі (обсягом до 3 сторінок) слід переконливо обґрунтувати вибір теми дослідження, лаконічно розкрити актуальність, новизну дослідження, засвідчити, якою мірою ця проблема висвітлена у мовознавстві, визначити об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження.

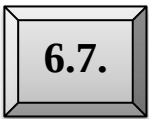
Таким чином, структура вступу повинна включати:

- актуальність теми (наукового напрямку);
- об'єкт і предмет дослідження;
- матеріал дослідження;
- методи дослідження із зазначенням, з якою метою був використаний той чи інший метод;
- новизна дослідження;
- теоретична та практична значущість;
- апробація результатів дослідження та публікації за темою курсової роботи;
- структура й обсяг курсової роботи.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Як правило, основна частина курсової роботи складається з трьох розділів, які у свою чергу містять 2-3 підрозділи. Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом досліджуваної в ньому проблеми. Отримані наукові та практичні результати викладають у висновках у кінці кожного розділу.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛІВ, ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Висновки до розділів можуть містити пронумероване викладення результатів дослідження, одержаних у відповідному розділі.

Загальні висновки мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, отриманих автором роботи особисто в ході дослідження, а також обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у цій галузі (посилання на інших авторів, їх цитування, а також наведення загальновідомих істин не допускаються).

Отже, у загальних висновках викладають насамперед найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки та практики [12, с. 28].

Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового і практичного використання здобутих результатів.

У висновках необхідно наголосити на здобутих результатах, обґрунтувати достовірність та викласти рекомендації щодо їх використання.

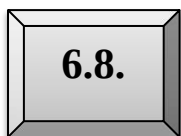
Висновки є чітко сформульованими основними положеннями,

які впливають з результатів виконаної роботи.

Бажаємо, щоб кожен висновок мав номер і починався з окремого абзацу. Важливо пам'ятати, що кожне поставлене (у ВСТУПІ) завдання роботи має бути підсумоване принаймні одним висновком.

У формулюванні висновків не варто користуватись виразами типу: *“В результаті проведених досліджень встановлено, що...”*, *“Нами показано, що...”*, *“З результатів проведених досліджень впливає, що...”*. Формулювати думку слід одразу, починаючи із суті питання.

Гіпотези та припущення до висновків не включають. Якщо роботу завершено значущим результатом з точки зору практики, то цей результат наводиться окремим рядком [1, с. 36-37].

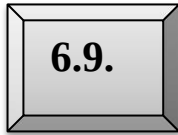

РЕЗЮМЕ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Після загальних висновків в роботі подається резюме іноземною мовою, метою якого є стислий виклад основних результатів проведеного дослідження. Обсяг резюме не має перевищувати дві сторінки. Обов'язковими структурними компонентами резюме є:

- презентація процесу та результатів виконання заявлених у вступі завдань;
- визначення власного внеску в розробку теми курсової роботи;
- інтерпретація отриманих результатів;
- перспективи подальших досліджень.

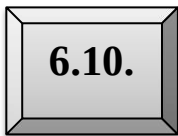
За необхідності текст резюме може бути розширений за рахунок додаткової інформації. Зразок резюме іноземною мовою наведено в Додатку 3.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел формується студентом в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (спочатку наводяться джерела за кириличним алфавітом, потім латиницею). До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються оригінальною мовою видання.

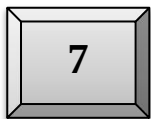
З 01 липня 2016 р. в Україні набув чинності ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». Цей стандарт регламентує правила та особливості складання і розміщування бібліографічних посилань у документах. **Зразок** оформлення списку використаних джерел представлено у Додатку 6.

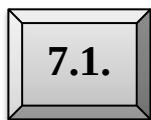
ДОДАТКИ

До додатків, які оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації. Додатки мають спільну з основним текстом наскрізну нумерацію сторінок. Кожен додаток повинен розташовуватися на новій сторінці і позначатися по центру рядка вище від його назви прописними літерами (А, Б, В,...), за винятком літер Г, Є, І, Ї, И, О, Ч, Ї. Наприклад: «Додаток А». На наступному рядку симетрично до тексту малими літерами з першої великої друкують заголовок додатка. Кожен додаток повинен мати заголовок.

Зразок оформлення додатків наведено в Додатку 7.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ. ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Мова виконання і захисту курсових робіт – державна. Рішення щодо виконання та/або захисту наукових робіт іншою мовою (англійською, іншими офіційними мовами Європейського Союзу (німецькою чи французькою мовами) може бути прийняте завідувачем (-чкою) кафедри на засіданні кафедри за підтриманою профільною кафедрою заявою здобувача освіти, але не пізніше затвердження деканом ФЛ тем курсових робіт.

Курсову роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу; шрифт: кегель - 14 типографських пунктів.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Обсяг основного тексту має становити 35-40 друкованих сторінок.

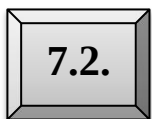
Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні наукової роботи за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt.

До загального обсягу роботи не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки.

Заголовки структурних частин курсової роботи, такі, як: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» слід друкувати великими літерами жирним шрифтом. Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів –

маленькими літерами (перша літера – велика) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка НЕ ставлять.

Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

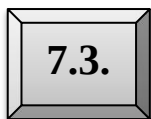

7.2. НУМЕРАЦІЯ СТОРІНОК

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставиться. Нумерація наступної сторінки проставляється по центру сторінки внизу.

ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи. Номер розділу ставиться арабськими цифрами після слів "РОЗДІЛ" (РОЗДІЛ1), підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад, "1.4." (четвертий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку розміщують заголовок підрозділу, який починається з великої літери.

ПРАВИЛА ПОДАННЯ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

Якщо в тексті курсової роботи використовуються ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, фотографії, діаграми та графіки) і таблиці (необхідний елемент наукової праці), то вони подаються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або у додатках. Якщо ілюстрація чи таблиця мають розмір, який є більшим за формат А4, то їх розміщують у додатках.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі елементи:

- найменування графічного сюжету позначають словом “Рис.”;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами. Нумерують ілюстрації послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: “Рис. 1.3” (третій рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень:

Рис. 1.3. Структура концепту *Reichtum*

Якщо ілюстрація виноситься у додаток, її підпис також позначають скороченим словом “Рис.”, а номер складається з літери додатка і порядкового номера, між якими ставиться крапка, наприклад: “Рис. А.1.” (перший рисунок додатка А). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується у додатку так само, як і у тексті роботи, безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень, наприклад:

Рис. А.1. Структура концепту *Reichtum*

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках “(див. рис. 3.1)” або зворот типу “...як це видно з рис. 3.1” або “...як це показано на рис. 3.1”.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщується напис, виділений курсивом “Таблиця”, із зазначенням її номера. Номер таблиці складається із номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу).

Якщо таблицю винесено у додаток, у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщується напис, виділений курсивом “Таблиця”, із зазначенням її номера, який складатися із літери додатка і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: “Таблиця А.1” (перша таблиця додатка А).

Кожна таблиця має назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Приклад побудови таблиці:

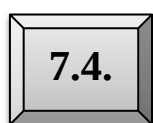
Таблиця 1.2

Назва таблиці

	Заголовок граfi		Заголовок граfi	
	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi

Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то над таблицею у правому верхньому куті пишеться *Продовження таблиці* і вказується її номер.

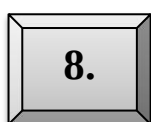
Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, у цьому разі назву вміщують тільки над її першою частиною.

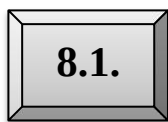
ЦИТУВАННЯ, ПОСИЛАННЯ

Посилання у тексті курсової роботи на джерела інформації слід зазначити порядковим номером посилань за переліком посилань у списку використаних джерел та сторінки, які виділені двома квадратними дужками.

Наприклад: "....." [8, с. 12-14], де 8 – це номер джерела зі Списку використаних джерел, а с. 12-14 – сторінки, де міститься інформація, яка наводиться у тексті курсової роботи.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ДОПОВІДЬ І ПРЕЗЕНТАЦІЯ

За умови вчасного подання курсової роботи на кафедру для написання відгуку та рецензії, успішної перевірки роботи на ознаки плагіату за рішенням завідувача кафедри робота допускається до захисту. Негативна рецензія або відгук керівника не є підставою для недопущення студента до захисту роботи. Відповідно до календарного плану виконання курсової

роботи підготовка до захисту починається на 39 тижні і триває протягом трьох-чотирьох тижнів (до призначеної дати захисту КР).

Під час захисту курсової роботи студенту рекомендується представити на розгляд комісії та присутніх доповідь, яка супроводжується презентацією матеріалу. Основне призначення доповіді – розкрити зміст, теоретичне та практичне значення результатів проведеної роботи з обов'язковим зазначенням особистого внеску в розробку теми роботи.

Традиційно доповідь містить такі компоненти:

- вступне слово;
- стисле висвітлення основних елементів вступу (актуальність, мета, об'єкт, предмет, методи дослідження тощо);
- чіткий і логічний виклад опрацьованого теоретичного матеріалу;
- послідовний виклад опрацьованого практичного матеріалу з обов'язковим зазначенням особистого внеску в розробку теми роботи: хід виконання дослідження, презентація результатів дослідження, їхня оцінка, перспективи подальших досліджень;
- заключне слово.

Презентація має бути логічним доповненням доповіді, її візуальним супроводом, а не повним її дублюванням. Рекомендується уникати значної за обсягом текстової інформації на слайдах. Особливу увагу слід звернути на презентацію результатів дослідження у вигляді схем, таблиць, діаграм, прикладів тощо, коментарі до яких представлено у тексті доповіді.

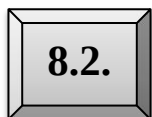
Отже, на слайдах презентації доцільно відобразити:

- тему роботи;
- мету роботи, предмет та об'єкт дослідження;
- хід виконання роботи (за необхідності);
- результати дослідження;
- перспективи подальших досліджень.

Регламент захисту курсової роботи обмежується 10 хвилинами, тому, готуючись до виступу, студентам рекомендується заздалегідь урахувати цей

аспект, аби не перевищити ліміт часу.

Викладені вище пропозиції щодо підготовки доповіді та презентації на захист мають рекомендаційний характер. Це творчий процес, який реалізується студентом (-кою) у співпраці з науковим керівником і може бути втілений у креативній, нестандартній презентації.

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсових робіт проводиться відкрито у присутності членів екзаменаційної комісії.

Регламент захисту курсових робіт включає:

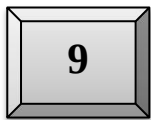
- оголошення членом комісії інформації про курсову роботу, що представлена до захисту, а саме: прізвища, імені та по батькові студента, теми роботи та здобутків студента (наукових, творчих, рекомендації випускової кафедри);
- доповідь студента (10-15 хвилин) у довільній формі про сутність курсової роботи, основні технічні (наукові) рішення, отримані результати та ступінь виконання завдання. При цьому можуть використовуватися різні форми візуалізації доповіді та технічні засоби (слайди, мультимедійні проектори, аудіо-, відеоапаратура тощо);
- відповіді на запитання членів комісії;
- оголошення відгуку керівника (наукового керівника) або виступ керівника зі стислою характеристикою роботи студента в процесі підготовки курсової роботи (до двох хвилин);
- відповіді студента на зауваження керівника (наукового керівника);
- оголошення про закінчення захисту.

Відповідати на запитання членів комісії й аудиторії слід чітко та за

темою, не вдаючись у зайві подробиці та «історичні екскурси». Логічна та аргументована відповідь може виключити наступні питання і, безперечно, справить позитивне враження на членів комісії. Тактовність по відношенню до всіх присутніх на захисті є невід’ємним елементом ввічливої поведінки доповідача. Мова доповідача має бути чіткою, виразною, орфоепічно та граматично правильною, тобто відповідати нормам сучасної літературної мови.

Повторний захист курсової роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється..

Якщо результати захисту курсової роботи не відповідають вимогам стандартів вищої освіти і встановленим критеріям, студенту, за рішенням членів комісії, виставляється оцінка «незадовільно». У випадках, коли захист курсової роботи визнається незадовільним, комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

9 МОВА І СТИЛЬ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Мова і стиль викладу тексту курсової роботи є важливим критерієм оцінювання наукової роботи. Цим обумовлюється важливість дотримання норм і правил написання курсової роботи.

Основною вимогою до укладання тексту наукової роботи будь-якого виду є формально-логічний спосіб викладу матеріалу, який виражається у формулюванні основних ідей, гіпотез, висновків тощо та доведенні істин, встановлених у результаті проведення дослідження. Рекомендуються прийоми, що дають змогу досягти максимальної лаконічності викладу змісту роботи. Для наукового тексту характерні смислова завершеність, цілісність думок, наявність спеціальної термінології.

Цілісність наукового тексту передбачає внутрішню організованість,

сміслову єдність, цілісне оформлення початку й кінця текстового матеріалу, переходиміж частинами тексту, що забезпечується певними мовними одиницями.

Характерними рисами наукового тексту є:

- Логічність та чіткість висловлювання;
- Сміслова завершеність і точність;
- Предметність і стислість (уникнення лексичних і граматичних плеоназмів, багатослівної передачі змісту, надлишкової деталізації інформації тощо);
- Об'єктивність (пояснює наявність вставних конструкцій на позначення ступеня достовірності повідомлення);
- Вживання клішованих структур;
- Розгорнута система зв'язків (по-перше, по-друге, таким чином, як наслідок, відповідно до, отже, так тощо);
- Максимальна мінімізація вживання емоційно-експресивних елементів, дотримання нейтрального тону викладу змісту;
- Безособовість, неозначено-особовість, пасивність дієслівних форм (було розглянуто, варто наголосити на тому, що, слід зауважити, в роботі аналізується і т.д.);
- Активне вживання термінологічної лексики;
- Широке використання займенників та (діє)прикметників на кшталт: цей, такий, вказаний, зазначений, представлений тощо;
- Синтаксична повнота оформлення висловлювання і, як наслідок, активне використання сполучників підрядності та рідше сурядності (менша кількість складносурядних речень пов'язана з тим, що вони не здатні передавати причинні, умовні, допустові, часові та ін. відношення, необхідні для системи підпорядкування наукового тексту). Послідовність у науковому тексті реалізується через спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки (насамперед, потім, тепер), перехід від однієї думки до іншої (розглянемо, зупинимося на...,

розглянувши..., перейдемо до...), результат, висновок (отже, підсумуємо ...);

- Уникнення вживання росіянізмів (далі наведено приклади типових помилок і рекомендованих до вживання в тексті курсової роботи українських відповідників: даний – такий, цей, представлений, пропонований; так як – оскільки, позаяк; в першу чергу – насамперед, передусім; виключення – виняток; являється/являє собою – є; відноситься – належить; приналежність – належність; багаточисельний/багаточисленний – численний; як правило – зазвичай; відмінати – скасовувати; по крайній мірі – принаймні, щонайменше; примінити – застосувати; ряд – низка; співпадіння – збіг; заключний – кінцевий, прикінцевий, остаточний; згідно + іменник в род. відм. – згідно з).

Змістовне наповнення кожного розділу курсової роботи визначається її назвою, яка має бути розкрита з логічними переходами, аргументовано, без загальних слів, бездоказових тверджень, тавтологій. Тези необхідно підтверджувати фактами (зазначаючи їхню достовірність і типовість), думками різних авторів, результатами емпіричних даних, аналізом конкретного практичного досвіду. Варто уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їхнього осмислення та узагальнення.

Звертаємо увагу на той факт, що текст наукової роботи має бути позбавлений таких надлишкових елементів, як: канцеляризми, слова іншомовного походження та їхні словотворчі деривати, професіоналізми та жаргонізми тощо. Подекуди намагання автора або авторки роботи надати тексту «наукового характеру» призводить до того, що прості та зрозумілі предмети і явища отримують незрозумілі наукоподібні визначення. Такий підхід є абсолютно недоречним і жодним чином не підвищує якість наукової роботи. Якщо студент розуміє різницю між простотою та примітивністю (адже робота призначена для певного кола спеціалістів відповідної галузі, а не для масового читача!), а також здатен дотримуватися золотой середини у стилістиці викладу, то його робота сприймається легко, без зайвого напруження.

ПРОЦЕДУРА ПЕРЕВІРКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ НА ОЗНАКИ ПЛАГІАТУ

Згідно з Наказом № 1/180 від 21.05.2018 р. «Про запровадження системи запобігання та виявлення академічного плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського», усі кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня «магістра» та «бакалавра» перед захистом підлягають обов'язковій перевірці на ознаки плагіату за допомогою системи Unichек. Впровадження технічних засобів виявлення ознак плагіату в академічних та наукових текстах є важливим запобіжним заходом щодо проявів порушення принципів академічної доброчесності.

Відповідно до частини I статті 42 Закону України Про освіту академічна доброчесність дефінується як «... сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [2]. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації [2, част. 3, ст. 42].

Плагіат є однією з форм неетичної академічної поведінки шляхом використання однією особою ідей, результатів досліджень, напрацювань тощо іншої особи без належного оформлення посилань на оригінальне джерело, а також оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових досягнень (самоплагіат).

Частина 4 статті 42 Закону України «Про освіту» визначає академічний плагіат як «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [2].

У коментарі Г до частини 4 статті 42 Закону України Про освіту наведено такі основні різновиди академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есеїв, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання [2].

На кожній кафедрі призначено відповідальну особу, яка здійснює перевірку робіт за допомогою системи Unicheck. Перевірка робіт на ознаки плагіату здійснюється мінімум за чотири тижні до дня захисту.

Звіт перевірки надається науковому керівнику для детального вивчення. Виключно науковий керівник кваліфікаційної роботи вирішує, чи вважати виявлені текстові запозичення плагіатом. Шляхом обговорення всіх звітів, згенерованих за результатами перевірки кожної курсової роботи, на засіданні кафедри приймається рішення щодо допущення/недопущення студента (-ки) до захисту.

Відповідно до частини 6 статті 42 Закону України Про освіту за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності [2]:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

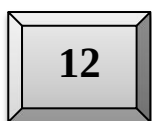
Своєчасне виконання календарного плану виконання курсової роботи є важливим компонентом стартової складової загальної рейтингової оцінки за курсову роботу (ваговий бал – 10 балів).

Теми курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.

Часовий інтервал між затвердженням теми на кафедрі та захистом роботи представлено у вигляді графіку, який розробляється відповідно до потреб студентів:

№	Вид діяльності	Тиждень
1.	Затвердження теми та завдання на виконання КР	6-8
2.	1 атестація: теоретична або практична частина КР (мінімальний обсяг: 30%)	16
3.	2 атестація: теоретична або практична частина КР (мінімальний обсяг: 70%)	26
4.	3 атестація: подання повного тесту КР у чорновому варіанті науковому керівнику	36
5.	Подання електронного варіанту роботи на кафедру для перевірки на ознаки плагіату	38
6.	Подання остаточного варіанту роботи на рецензування	39
7.	Подання остаточного варіанту роботи на кафедру	41
8.	Захист КР	42

У календарному плані виконання курсових робіт можливі зміни, які регулюються рішеннями засідань кафедри. Про будь-які зміни студентам повідомляється особисто через куратора групи, а також відповідна інформація оприлюднюється на сайті кафедри.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінювання курсової роботи здійснюється відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання результатів навчання студентів» [5].

Рейтингова оцінка з курсової роботи має дві складові. Перша (стартова) характеризує роботу студента з виконання курсової роботи та її результат. Друга складова характеризує якість захисту студентом курсової роботи.

Загальні результати підготовки курсової роботи та її захисту відображаються науковим керівником в Аркуші оцінювання (див. Додаток 9).

На підставі даних, занесених до Аркуша оцінювання, науковим керівником виставляється підсумкова оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки.

Розмір шкали першої і другої складової складає по **50 балів**.

Система рейтингових балів (R):

I. Стартова складова (R_c):

1. Аргументованість вибору теми дослідження, актуальність теми, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження – **5-3 балів** (5 балів – «відмінно», критерій відповідає вимогам; 4 бали – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 3 бали – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

2. Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни – **10-6 балів** (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

3. Відповідність змісту темі роботи, повнота у розкритті теми, глибина аналізу даних – **10-6 балів** (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

4. Ступінь розв'язання поставлених завдань, обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження – **5-3 балів** (5 балів – «відмінно», критерій відповідає вимогам; 4 бали – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 3 бали – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

5. Структура і логічність композиції роботи, стиль викладу матеріалу – **5-3 балів** (5 балів – «відмінно», критерій відповідає вимогам; 4 бали – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 3 бали – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

6. Якість оформлення, виконання вимог нормативних документів – **5-3 балів** (5 балів – «відмінно», критерій відповідає вимогам; 4 бали – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 3 бали – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

7. Своєчасність виконання графіку написання курсової роботи – **10-6 балів** (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

Максимальна $R_c = 5 + 10 + 10 + 5 + 5 + 5 + 10 = 50$ балів

II. Складова захисту (R_3):

1. Ступінь володіння матеріалом – 10-6 балів (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

2. Критичний аналіз викладеного матеріалу, ступінь обґрунтування прийнятих рішень – 10-6 балів (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

3. Повнота відповідей на поставлені запитання – 10-6 балів (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

4. Якість і доречність супровідних матеріалів (презентація, роздавальний матеріал тощо) – 10-6 балів (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

5. Вміння кваліфіковано вести дискусію, захищати власну думку, чітко, логічно та грамотно висловлюючи свої думки – 10-6 балів (10 балів – «відмінно», критерій відпрацьовано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями).

Максимальна $R_3 = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 50$ балів

$R = R_c + R_3 = 50 + 50 = 100$ балів

Сума балів двох складових переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Бали	ECST оцінка	Національна оцінка
95–100	відмінно	відмінно

85–94	дуже добре	добре
75–84	добре	
65–74	задовільно	задовільно
60–64	достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	
менше ніж 60	незадовільно (з можливістю повторного складання)	незадовільно
курсову роботу не допущено до захисту	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	не допущено

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації до виконання й захисту курсових робіт (для студентів 3–4 курсів освітнього ступеня “Бакалавр” факультету лінгвістики) [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 035 “Філологія”, / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Є.О. Дегтярьова, Л.В. Школяр – Електронні текстові дані (1 файл: X,XX Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 91 с.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№178–179). С. 10-22.
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька (Germanic Languages and Literatures (including Translation), German as a First Language)» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021 р.
5. Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (затверджено та уведено в дію наказом № 1/273 від 14.09.2020 р.). URL: <https://osvita.kpi.ua/node/37>
6. Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <https://osvita.kpi.ua/>
7. Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <https://osvita.kpi.ua>
8. Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_se_mestr_kontrol.pdf

9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава, 2006.
10. Селіванова О.О. Методи дослідження тексту в сучасній лінгвістиці
URL: selivanova.net/.../the%20main%20methods%20of%20moder.
11. Серебренников Б.А. Проблема взаимоотношения общей методологии, лингвистической науки и частных методов лингвистического исследования / Б.А. Серебренников// Общее языкознание: методы лингвистических исследований / [отв. ред. Б.А. Серебренников]. М.: Наука, 1973. С. 257-313.
12. Снежик О. П. Методичні рекомендації до виконання й захисту курсових робіт з “Французької мови (основна, практичний курс)”, “Основ перекладознавства” та “Теорії перекладу” (для студентів 3 – 5 курсів кафедри ТПП французької мови факультету лінгвістики ОКР “Бакалавр”, “Спеціаліст” та “Магістр”). Київ : НТУУ “КПІ”. 2013. 80 с.
URL: ela.kpi.ua/jspui/handle/123456789/3979.
13. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / под.ред. М. Н. Кожиной ; члены редколлегии : Е. А. Баженова, М. П. Котюрова, А. П. Сковородников. 2-е изд., испр. и доп. М. : Флинта : Наука, 2006. 696 с.
14. Як правильно оформити дисертацію та документи атестаційної справи: 3б. норм. док. з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков. К.: ред. «Бюлетень Вищої атестаційної комісії України»: Вид-во «Толока», 2004. 79 с.

Д О Д А Т К И

Д О Д А Т О К 1. ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ КУРСОВОЇ РОБОТИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ

(повна назва кафедри)

«На правах рукопису»
УДК _____

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)
“ ” _____ 20__ р.

Курсова робота
зі спеціальності 035 Філологія
(код та назва спеціальності)

на тему: _____

Виконав (-ла): студент (-ка) _____ курсу, групи _____
(шифр групи)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Керівник _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у цій курсовій роботі
немає запозичень з праць інших
авторів без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 20__ року

Д О Д А Т О К 2. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень.....	3
Abstract.....	4
Вступ.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	8
1.1. Критерії ідентифікації та відтворення екологічної лексики у німецькомовних текстах екологічної тематики.....	8
1.2. Класифікація німецькомовної екологічної лексики	11
1.3. Екологічна лексика німецької мови як лексико-семантичне поле..	13
1.4. Значення і роль екологічного дискурсу в німецькомовному науковому та культурному середовищах.....	15
Висновки до 1-го розділу.....	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА МАТЕРІАЛІ ЖУРНАЛЬНИХ СТАТЕЙ.....	17
2.1. Особливості журнальних статей як типів текстів у перекладацькому аспекті.....	17
2.2. Основні методи перекладу екологічної лексики німецької мови.....	19
2.3. Роль словників та автоматизованих програмних засобів у німецько-українському перекладі текстів журнальних статей.....	23
Висновки до 2-го розділу.....	24
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	25
3.1. Види перекладацьких трансформацій при передачі екологічної лексики журнальних статей.....	25
3.2. Лексичні перекладацькі трансформації екологічної лексики журнальних статей.....	30

3.3. Лексико-граматичні та граматичні перекладацькі трансформації екологічної лексики журнальних статей.....	35
3.4. Комплексні перекладацькі трансформації екологічної лексики журнальних статей.....	42
Висновки до 3-го розділу	44
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	46
ZUSAMMENFASSUNG	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	55
А Схематичне представлення екологічного дискурсу та його перетинів з іншими дискурсами	56
Б Діаграма «Лексико-семантичне поле «Екологія».....	57
В Таблиця «Типи перекладацьких трансформацій (на матеріалі текстів статей журналу «Ökologie heute» та перекладів)»	58

ZUSAMMENFASSUNG

Juristisches Übersetzen ist eine fachbezogene Tätigkeit, die die Übersetzung von amtlichen Texten vorsieht. Solche Texte werden unter Beachtung von Besonderheiten und Standarten der Jurasprache festgestellt.

Unter dem Begriff „juristische Terminologie“ versteht man nicht nur spezielle Termini, sondern auch amtliche Wörter oder feste Ausdrücke, Fachbezeichnungen, Abkürzungen u.a.

Beim Übersetzen von Juratexten muss man den Rechtsbereich und die Besonderheiten von seiner Dokumentation, Definitionen von Termini innerhalb des Rechtszweiges beachten. Der Terminus muss eindeutig sein und nur eine rechtliche Erscheinung benennen. Es ist unzulässig, die Synonyme vom Terminus im Rahmen des bestimmten Textes zu verwenden. Die Auswahl von Übersetzungsverfahren und Übersetzungstechniken beeinflussen solche Faktoren wie:–eigentlich sprachliche Einheiten, die zu übersetzen sind;–der Jurabereich;–der Kontext (ein und derselbe Terminus kann verschiedene Benennungen bezüglich der Rechtszweige haben);–der Empfänger (ein Text muss gleich verständlich für einen Fachmann und einen Bürger sein). Unter den grundsätzlichen Problemen, die beim Übersetzen auf der semantischen Ebene entstehen, sind zu unterscheiden:–keine direkten Äquivalente (Eigennamen, terminologische Lakunen, Abkürzungen und Kurzformen);–terminologische Homonymie (sog. „falsche Freunde des Übersetzers“);

Laut der Analyse von Übersetzungen der internationalen Abkommen und des Lehrbuches im Bereich Völkerrecht sind folgende Übersetzungsverfahren und -techniken zu erkennen: 1) Umschreibung gibt die Hauptidee des Autors komplett wieder, aber belastet gleichzeitig den Text; 2) Lehnübersetzung oder wörtliche Übersetzung; 3) Generalisierung als der Ersatz des Wortes im engeren Sinne durch das Wort im weiteren Sinne; 4) Konkretisierung als der Gegensatz zur Generalisierung; 5) Ergänzung (auch Explikation) in der Funktion der Angabe von

Präzisierung; 6) Konversion als ein Wortübergang aus einer Wortart in die andere zur Vermeidung der künstlichen Wahrnehmung des Textes beim Empfänger; 7) Modulation (Ersatz nach dem Sinn) als die Anführung vom Äquivalent, der logisch nach der Bedeutung von lexikalischer Einheit aus der Ausgangssprache ersetzt werden kann.

Als Ergebnis betrachtet man, dass die passenden Verfahren für die Jura-Übersetzung Modulation, Ergänzung und Beschreibung sind, die eine kontextuelle Bedeutung maximal präzise wiedergeben. Die Konversion ist für die strukturelle Wiedergabe zu benutzen. Solche Erscheinung wie Kompression kommt bei der Übersetzung von juristischen Texten sehr selten vor, da der Verlust sogar von kleinsten Einzelheiten zu vermeiden ist.

Es wurden die offiziellen ukrainischen Fassungen von Abkommen untersucht, die im Rahmen dieser Forschung als sog. „Übersetzungen“ (eigentlich nicht im direkten Sinne) betrachtet wurden. Trotzdem ist es zu beobachten, dass die nicht vorbildhaft sind. Unter den bedeutenden Stellen, die eine Verbesserung benötigen, sind folgende zu nennen:

- große Anzahl von Lehnwörtern aus dem Russischen. Da die ukrainischen Wörterbücher von juristischen Termini nicht komplett festgelegt sind, muss man die Lehnübersetzung anwenden. Das führt zu den Störungen der Hochsprache;
- die Abweichungen von der Benutzung der einzigen sprachlichen Einheiten im Rahmen des Textes (Synonyme und semantische Ersätze);
- falsche Wiedergabe von der juristischen Lexik. Als Ergebnis bekommt man die Übersetzung von schlechter Qualität. Im Rahmen der internationalen Zusammenarbeit kann das einen Streitfall verursachen und zur strafrechtlichen Haftung des Übersetzers führen.

Was die Übersetzung des Lehrbuches angeht, wurde es festgestellt, dass sie nicht nur der fachkundige Übersetzer schaffen muss, sondern ist mit Hilfe von Fachleuten aus dem bestimmten Bereich zu erledigen. Nur solche komplexe Ansichtsweise kann die Fehler nach dem Sinn vermindern und als Ergebnis die Übersetzungsqualität erhöhen.

Д О Д А Т О К 4. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕЛІКУ УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДО – дієприслівник оцінки

ДПО – дієприслівник позитивної оцінки

ЛСТГ – лексико-семантична група

НПМ – невласне-пряма мова

ПО – прислівник оцінки

ПНО – прислівник негативної оцінки

ППО – прислівник позитивної оцінки

dict. – поетичний *dichterisch*

DUW – Duden Universalwörterbuch

geh. – високий *gehoben*

DHWB – Duden Etymologie. Herkunftswörterbuch der deutschen Sprache

DWÖB – Duden Wie sagt man in Österreich? Wörterbuch der österreichischen Besonderheiten під редакцією Якоба Ебнера

ÖWB – Österreichisches Wörterbuch під редакцією Федерального міністерства освіти, мистецтва та спорту

umg. – розмовний *umgangssprachlich*

WDG – Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache під редакцією Рут Клаппенбах та Вольфганг Штайнітц Німецької Академії Наук

Д О Д А Т О К 5. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

5.1. Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

	Заголовок граfi		Заголовок граfi	
	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголовок граfi	Підзаголов ок граfi

5.2. Приклад оформлення ілюстрації:

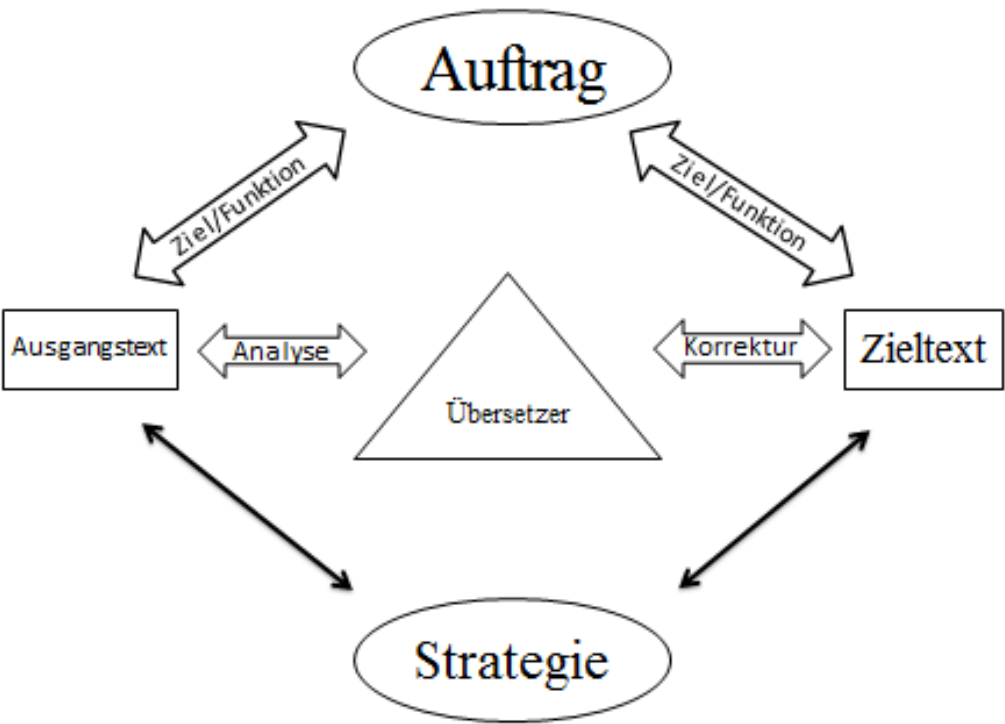

Рисунок 2.1 – Модель функціонального підходу до перекладу (за К. Норд)

5.2. Приклад побудови діаграми:

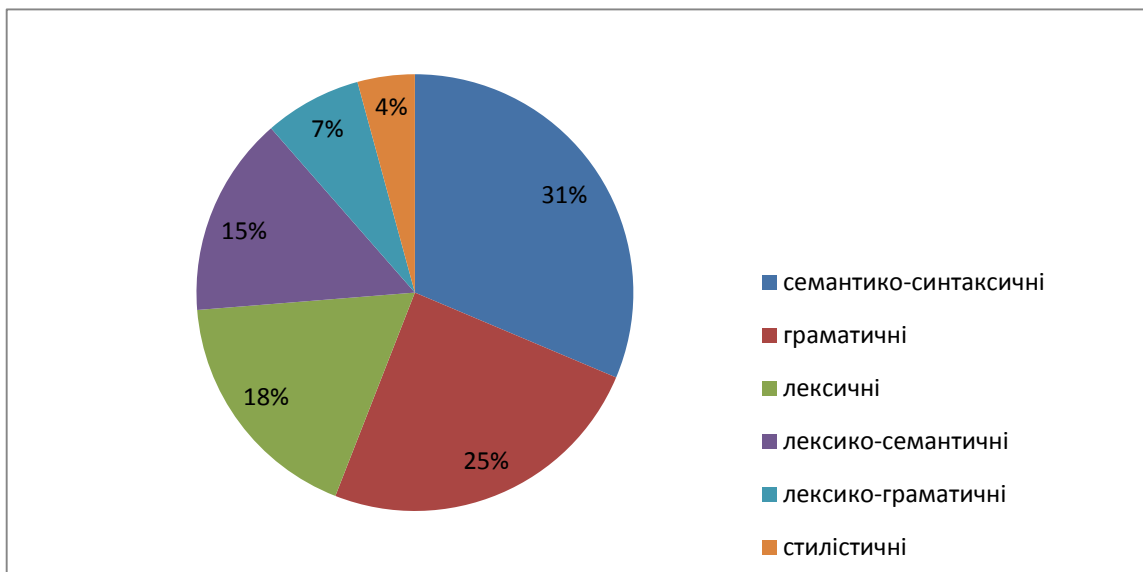

Рисунок 2.2 – Перекладацькі трансформації

Д О Д А Т О К 6. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (з урахуванням Національного стандарту
України ДСТУ 8302:2015)

Характери стика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 344 с. 2. Гамзюк М. В. Емотивний компонент значення у процесі створення фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови). Київ : Київ. держ. лінгв. ун-т, 2000. 255 с. 3. Лазебна О. А. Прислівники оцінки у сучасній німецькій мові Німеччини та Австрії : соціолінгвістичний та лінгвостилістичний аспекти : монографія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського «Політехніка», 2016. 226 с. 4. Материнська О. В. Меронімічні відношення в лексичній системі німецької та англійської мов : монографія. Донецьк : Всеукраїнське держ. багатoproфільне видавництво «Донбас», 2012. 360 с.
Два автори	1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Лингвострановедческая теория слова. Москва : Русский язык, 1980. 320 с. 2. Шейко В. М., Кушнарeнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Вид. 6-те, переробл. і допов. Київ : Знання, 2008. 310 с. 3. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics: An Introduction. Edinburg : Edinburg University Press, 2006. 857 p. 4. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 590 p.

Три автори	1. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 2. Тичер С., Мейер М., Водак Р. Методы анализа текста и дискурса. Харьков : Гуманитарный центр, 2009. 356 с. 3. Gasser U., Cortesi S., Malik Momin M. Youth and Digital Media : From Gaudin F., Guespin L. Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires. Bruxelles : Éditions Duculot, 2000. 358 p.
Чотири і більше авторів	1. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с. 3. Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary: with additional materials from "A Thesaurus of Old English" / Kay Ch., Roberts J., Samuels M., Wotherspoon I. vol. I. : Thesaurus, vol. II : Index. Oxford, 2009. 4448 p. 4. The Compact Edition of the Oxford English Dictionary / by Herbert Coleridge, Frederick J. Furnivall, James A. H. Murray, Charles Talbut Onions. In 2 Vol. Oxford, 1971. 516 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : зб. наук. праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. Чернівці : Рута, 2007. 310 с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраний малій українській прозі та графіці кінця ХІХ–початку ХХ століття : антологія / упоряд. : Л. Таран, О. Лагутенко. Київ : Граніт-Т, 2007. 190 с. 4. Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française / rédaction dirigée par Alain Rey, Josette Rey-Debove. Paris : Dictionnaires le Robert, 1992. 2175p.

Без автора	1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. 1728 с. 2. Українська мова : енциклопедія / ред. кол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. Київ : “Укр.енциклопедія”, 2004. 832 с. 3. Українські приказки, прислів’я і таке інше / уклад. М. Номис. Київ : Либідь, 1993. 768 с. 4. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. Київ : Всеуито, 2002. 475 с. 5. Origins: A Short Etymological Dictionary of Modern English / ed. by E. Partridge. London, New York : Routledge, 2006. 4246 p. 6. The Oxford Dictionary of English Proverbs / ed. By F. P. Wilson. Oxford : Clarendon Press, 1992. 930 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 3. Чуланова Г.В. Синтаксичні засоби вираження емоцій у текстах-регулятивах. Філологічні трактати. 2012. Т. 4. No 4. С. 104–108. 4. The Oxford English Dictionary / ed. by James A. H. Murray, Henry Bradley, William Alexander Craigie, Charles Talbut Onions. In 12 Vol. Oxford, 1933. 611 p.
Автореферати дисертацій	1. Андрійченко Ю. В. Динаміка гендерних змін в іспаномовних картинах світу : автореф. дис. д. філол. наук : спец. 10.02.05. Київ, 2017. 30 с. 2. Баклан І. М. Відтворення імпліцитності у перекладі текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.16. Херсон, 2016. 20 с. 3. Дудолодова О. В. Динаміка мовної репрезентації гендера в англійському публіцистичному дискурсі (друга пол. XX ст.–поч. XXI ст.) : автореф. дис. канд.

	філол. наук : спец. 10.02.04. Харків, 2003. 20 с. 4. Емірсуїнова Г. І. Лексикон сучасного фемінізму (на матеріалі англійської мови) : автореф. дис. канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Козачишина О. Л. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя) : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ : КНЛУ, 2003. 316 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543. 2. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141. 5. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№178–179). С. 10–22.
Архівні документи	1. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС ; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр “Харьк. физ.-техн. ин-т”; ХФТИ 2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010–02–18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація). 3. ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. (ГОСТ 7.11–2004 (ISO 832:1994), MOD; ISO 832:1994, MOD). [Чинний від 2010–04–01]. Вид. офіц. Київ : держспоживстандарт України, 2009. III, IV, 82 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).

Каталоги	1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. : М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 2. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад. : Н. М. Загородна та ін. ; наук. ред. Т. В. Марусик ; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 3. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Частина видання: книги	1. Андрійченко Ю. В. Функціонування гендених стереотипів в іспаномовному просторі : лінгвопрагматичний аспект : монографія. Київ, 2014. С. 151–169. 2. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов : право якбуття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 3. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 4. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2005. С. 195–197. 5. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.
--	--

Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Епик Е. А. Гендерный аспект оценочных сентенций. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур : зб. тез. конф. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 125–127. 2. Журкова О. Когнитивные механизмы формирования коннотативного значения фразеологических единиц (на материале английского и украинского языков). Cercetări actuale de lingvistică română în memoriam Ion Dumeniuc – 80 de ani de la naștere: materialele conferinței cu participare internațională, 12 mai, 2016. Chișinău : CEP USM, 2016. P. 113–116. 3. Лазебна О. А. Експлікація детермінантної функції прислівників просторової семантики у сучасній німецькій мові. Формула компетентності сучасного перекладача : матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції (пам'яті д-ра філол. наук, професора Л. І. Прокопової). 25 березня 2015 р. К. : НТУУ «КПІ». 2014. С. 180-182. 4. Миронова Н. В. Quatre idées du concept. Проблеми іноземної філології і перекладу : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців. Київ : Освіта України, 2016. С. 405. 5. Стародедова О. Фразеологічні одиниці з компонентом-фітонімом української та англійської мов у зіставному аспекті. Психолого-педагогічні проблеми освіти і виховання в умовах глобалізації та інтеграції освітніх процесів : тези доповідей наук. конф. кафедри ЮНЕСКО КНЛУ, м. Київ, 12 грудня 2007 р. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2007. С. 213–215.
--	---

Частина видання: довідкового видання	1. Береза Т. А. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів : БаК, 2011. С. 40–60. 2. Корнилова Е. Н. Французская литература : справ.-библиогр. указ. Н. Новгород : МКУК ЦБС Московского района : ЦРБ им. Пушкина, 2015. С. 54–55. 3. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник. Київ : Рад. школа, 1991. 400 с. 4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. С. 37–61. 5. Словник-довідник з культури української мови / укл. Д. Гринчишин, А. Капелюшний та ін. Київ : Знання, 2006. 367 с. 6. Чемеркін С. Г. Мова інтернет-комунікації. Українська мова : енциклопедія. Вид. 3-тє. Київ : Українська енциклопедія, 2007. С. 365–366.
Частина видання: продовжува ного видання	1. Дмитренко О. П. Мотиваційні процеси та їх типи у фразеологічному фонді сучасної німецької мови (на матеріалі фразеологічних одиниць соціально-економічної сфери). Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. 2012. Кн. 1. С 110–113. 2. Круковський В. І. Концепти суб'єктивність / об'єктивність, модалізація / модальність та засоби їх вираження в мові та мовленні: питання теорії (на матеріалі французької мови). Філологія. Педагогіка. Психологія : наук. вісн. каф. ЮНЕСКО КНЛУ. гол. ред. 3. О. Валюх. Вип. 35. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. С. 166–188. 3. Миронова Н. В. Les noms de métier, fonction, grade ou titre dans la langue française : l'histoire de leur féminisation. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгвіст. ун-т. / від. ред. Н. М. Корбозерова. Вип. 39. Київ : Логос, 2017. С. 60–69.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Дзикович О. В. Анонс ток-шоу у системі мовленнєвих жанрів. Філологічні трактати. Науковий журнал СумДУ : Зб. наук. праць. Суми, 2014. Том 6, № 4. С. 20-21. 2. Косович О. В. Принципи мовної централізації (на прикладі французької мови). Серія «Філологія» : наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту : зб. наук. пр. Вип 32 (2). Одеса, 2018. С. 57–60. 3. Круковський В. І. Концепт, термін, дефініція і спеціалізований дискурс. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. Вип. 24. Київ : Логос, 2013. С. 188–199. 4. Kotvytska V. A. Direct lexical borrowings from English in the vocabulary of the German press : a qualitative analysis of using [Direkte lexikalische Entlehnungen aus dem Englischen im Wortschatz der deutschen Presse : eine qualitative Analyse des Gebrauchs]. Journal of the National Technical University of Ukraine „Kyiv Polytechnic Institute“ : Philology and Educational Studies. № 6. 2015. p. 54-58. http://ktpnpm.kpi.ua/ 5. Kotvytska V. A. Pronomen als Stellvertreter der Substantive: eine Analyse der Verwendung am Beispiel von literarischen Prosatexten moderner deutscher Autoren / V. A. Kotvytska, L. V. Olijnyk, O. A. Lazebna. Серія Філологія : наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту : зб. наук. пр. Вип 37 (2). Одеса, 2018. С. 92-94. 6. Туришева О. О. Про кореляцію авторського та мовного стилю. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство : зб. наук. пр. № 20 (269). Луцьк, 2013. С. 90-94.
Електронні ресурси	1. Венжинович Н. Фраземи української мови з ономастичним компонентом у лінгвокультурологічному висвітленні. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8346/1/Venzhynovych.pdf (дата звернення 14.09.2018). 2. Глазова О. П. Вивчення неологізмів. 2013. URL : http://elibrary.kubg.edu.ua/26/1/O_Glazova_10_IP.pdf (дата звернення: 11.09.2016). 3. Енциклопедичний словник крилатих слів і виразів / автор-упорядник Вадим Серов. URL: http://bibliograph.com.ua/encSlov/18/111.htm (дата

	звернення 12.09.2018). 4. Bohlken B. The Idiom Experience. ETC. : A Review of General Semantics. Vol. 53, No. 2, 1996. URL: https://www.questia.com/library/journal/1G1-19726532/the-idiom-experience (дата звернення 07.08.2018). 5. Stockwell R. English Words: History and Structure. New York : Cambridge University Press, 2001. 221 p. URL : http://dlia.ir/Scientific/e_book/Modern_English_/005714.pdf. (дата звернення: 15.08.2018).
--	--

ДОДАТОК 7. ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКІВ

ДОДАТОК А

«Схематичне представлення екологічного дискурсу та його перетинів з іншими дискурсами»

Д О Д А Т О К 8. А К Т В П Р О В А Д Ж Е Н Н Я Р Е З У Л Ь Т А Т І В
КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗРАЗОК

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів курсової роботи _____ (ПІБ студента (-ки))
на тему « _____
_____ »

Цей акт підтверджує, що запропонована студентом (-кою)
_____ (ПІБ) і реалізована ним (нею) в межах курсової
роботи концепція _____

була успішно впроваджена у/в _____

(повна назва кредитного модуля з вказівкою виду аудиторних занять).

Викладач: _____

(ступінь, звання, посада, ПІБ).

Завідувач кафедри

(підпис)

Прізвище, ініціали

Д О Д А Т О К 9. З Р А З О К О Ф О Р М Л Е Н Н Я А Р К У Ш А
ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ
курсової роботи студента

(ПІБ студента, група)

(назва роботи)

Науковий керівник _____

(ступінь, звання, посада, ПІБ)

Критерії оцінювання	Бали	Примітки
Стартова складова		
1. Аргументованість вибору теми дослідження, актуальність теми, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	5-3	
2. Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	10-6	
3. Відповідність змісту темі роботи, повнота у розкритті теми, глибина аналізу даних	10-6	
4. Ступінь розв'язання поставлених завдань, обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	5-3	
5. Структура і логічність композиції роботи, стиль викладу матеріалу	5-3	
6. Якість оформлення,	5-3	

виконання вимог нормативних документів			
7. Своєчасність виконання графіку написання курсової роботи	10-6		
Складова захисту			
1. Ступінь володіння матеріалом	10-6		
2. Критичний аналіз викладеного матеріалу, ступінь обґрунтування прийнятих рішень	10-6		
3. Повнота відповідей на поставлені запитання	10-6		
4. Якість і доречність супровідних матеріалів (презентація, роздавальний матеріал тощо)	10-6		
5. Вміння кваліфіковано вести дискусію, захищати власну точку зору, чітко, логічно та грамотно висловлюючи свої думки	10-6		
Загальна кількість балів	100		

Науковий керівник _____

(підпис)

Дата _____

Члени комісії

(ступінь, звання, посада, ПІБ)

(підпис)

(ступінь, звання, посада, ПІБ)

(підпис)

(ступінь, звання, посада, ПІБ)

(підпис)

ВІДОМОСТІ ПРО УКЛАДАЧІВ

ЛАЗЕБНА О. А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ТУРИШЕВА О. О. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови факультету лінгвістики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

[illegible]